

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

Visio on hyvä ja sisältää tärkeitä asioita. Se tunnustaa kulttuurin itseisarvon ja sen merkityksen monipuolisena inspiraation lähteenä yhteiskunnan kehittämiseksi. Visiossa tulisi kuitenkin näkyä myös, että kulttuurialan on tulevaisuudessa itse oltava vaikuttavampi ja tasavertaisempi osa yhteiskunnallista kehittämistä ja että alan monipuoliset toimijat ovat siinä aktiivisessa roolissa. Kulttuuri saa tulevaisuudessa vahvempaa arvostusta myös tätä kautta.

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi [1. Kulttuurin saavutettavuuden ja ihmisten kulttuuristen oikeuksien toteutuminen kaikissa elämän vaiheissa joka puolella Suomea on tärkeä prioriteetti. Tarvitaan resurssia, rohkeutta ja yhteistyötä kehittämiseen ja etenkin toimintojen juurruttamiseen. Lasten vahva osallisuus kulttuurin on tärkeää. Se tapahtuu myös perheiden yhteisen tekemisen

kautta. 2. Olosuhteet ja toimintaedellytykset eri puolilla Suomea vaihtelevat. Alueellisen yhteistyön, verkostojen ja kulttuurihallinnon kehittämisen kautta paikalliset olosuhteet tulevat parhaiten huomioituiksi. Maakuntien liitot ovat tässä yksi luonnollinen jo olemassa oleva alueellinen toimija. 3. Kulttuurin tulee olla luonteva osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta ja myös sosiaali- ja terveyssektorin toimintaa. Kehitetään ja juurrutetaan toimintatapoja, vaikuttavuuden mittaamista ja hyte-kertoimen mittaristoa osana kulttuurin tietoperustan kehittämistä.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Pohjois-Pohjanmaan liitto edustaa alueensa kuntia, toimii alueellisena kehittäjä- ja rahoittajaviranomaisena sekä monipuolisena verkostotoimijana. Kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanossa voimme olla alueellinen toimija, yhteistyökumppania ja yhteenkokoaja. Omien alueellisten ohjelmien laadinnassa ja toimeenpanossa kulttuuripoliittinen selonteko tullaan huomioimaan suuntaviivojen antajana.

Maakunnan liiton rooli on kehittää aluettaan, sen kuntia ja toimintaympäristöä, ja vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia. Tässä työssä kulttuuri on jo nyt mukana vahvana teemana. Alueellisen kehittämistyön linjaukset on koottu maakuntaohjelmaan ja Pohjois-Pohjanmaan kulttuurin kehittämisohjelmaan. Niissä kulttuuri nähdään yksilöiden ja koko alueen henkisenä voimavarana, hyvinvoinnin ja kestäväen elämäntavan osatekijänä, sekä potentiaalia sisältävänä elinkeinona. Luotamme, että muun muassa tiiviimmän, yli sektorirajojen ulottuva yhteistyö kautta saadaan lisäarvoa. Edellä mainittujen ohjelmien lisäksi kulttuuri ja luovat alat ovat mukana muun muassa älykkään erikoistumisen strategiassa, matkailun kehittämistyössä ja uutena teemana alueen ilmastotoimissa. Tiivis yhteistyö hyvinvointialueen kanssa tuo kulttuurin osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Monipuolisen verkostoyhteistyön kautta voimme edistää kulttuurin linkittymistä muuhunkin kehittämistyöhön. Yhteistyöstä konkreettisena esimerkkinä voidaan mainita eri viranomaistahojen kanssa (Avi, Ely, Taike, maakuntaliitto) jo pitkään jatkunut alueellinen yhteistoiminta. Sitä haluamme jatkaa ja kehittää, ja siinä voimme olla esimerkkinä muille alueille.

Pohjois-Pohjanmaan liitto edistää arkeologisen perinnön, rakennusperinnön ja arvokkaiden maisema-alueiden säilymistä maakuntakaavoituksen ja siihen liittyvien laajojen inventointien avulla. Lisäksi liitto yhdessä ELY-keskuksen ja vastuumuseon kanssa ylläpitää maakunnallista rakennusperintötietokantaa sekä jakaa vuosittain Viisikanta-palkintoa esimerkillisestä rakennusperinnön hoidosta. Pohjois-Pohjanmaan liitto on mukana kansallisessa ja pohjoismaisessa kulttuurimaisemaverkostossa ja järjestää aktiivisesti Euroopan kulttuuriympäristöpäivien tilaisuuksia eri puolilla maakuntaa.

Euroopan kulttuuripääkaupunki on vuonna 2026 Oulu. Toteutuksessa ovat mukana maakunnan kaikki kunnat, naapurimaakunta Kainuu ja kuntia laajemminkin. Alueen ominaispiirteet ja monimuotoisuus, sekä kehittämistyö näkyvät vuoden sisällöissä, toimijoiden kirjossa ja tuloksissa koko Suomelle ja myös kansainvälisesti. Teema Kulttuuri-ilmastonmuutos haastaa koko Suomea mukaan nostamaan kulttuurin arvoa ja arvostusta. Työ on jatkuvaa ollen alkusysäys vahvemmalle kulttuurin keinoin tehtävälle kehittämiselle alueellisesti ja kansallisesti.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että kulttuuripoliittinen selonteko huomioi oleelliset ja keskeiset asiat linjatessaan kulttuuripoliitiikan suuntaviivoja seuraaville vuosikymmenille. On hyvä, että selonteko nostaa esiin kulttuurialaa vahvana ja monipuolisena yhteiskunnallisen arvon luojana, ja korostaa sen roolia myös vahvistuvana elinkeinona ja kestäväen talouden rakentajana. Esitetyt arvoketjut kuvaavat sitä hyvin. Kulttuurin potentiaali on Suomessa suuri. Selonteko ulottuu pitkälle aina 2040 vuodelle asti. Onko visio ja tavoitteet asetettu tarpeeksi teräväksi?

Pohjois-Pohjanmaan liitto korostaa lausunnossaan paikallisten ja alueellisten erityispiirteiden ja kulttuuritoimijoiden vahvempaa huomioimista selonteossa kuin myös myöhemmin laadittavassa toimeenpanosuunnitelmassa. Suomi ei kulttuuripoliitikankaan näkökulmasta ole yhtenäinen alue. Paikalliset ja alueelliset erityispiirteet, lähtökohdat ja toimintaresurssit vaihtelevat. Isojen kaupunkien lisäksi myös harvaanasutun maaseudun tarpeet tulee huomioida. Pohjois-Suomen rooli maamme kestävyysmurroksen toteuttajana on keskeinen ja kasvava. On tärkeää, että alueen lähtökohdat ymmärretään ja aluetta kehitetään kokonaisvaltaisesti vetovoimaisena ja hyvinvointia luovana elinympäristönä myös kulttuuriteeman osalta. Kehittämistyöhön tarvitaan toimivia työkaluja. Rahoitus harvaanasutun maaseudun kulttuuritoiminnan kehittämiseen ja kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain mukaisen kehittämistehtävän toteuttamiseen ovat olleet sellaisia.

Selonteko sisältää nyt laajan joukon eri tasoisia ja osin hieman päällekkäisiäkkin toimenpide-ehdotuksia. Niiden priorisointi tässä muodossa on vaikeaa. Toimeenpanosuunnitelman laadinnan yhteydessä on tärkeää, että se tehdään yhteistyössä ja vuoropuhelussa. Mukana tulee olla keskeiset toimijat, joihin myös alueet ja kunnat kuuluvat.

Kulttuuripoliittisen selonteon ja siihen laadittavan toimeenpanosuunnitelman tulee saavuttaa laajasti kulttuuri- ja muiden alojen toimijoita ja myös kuntalaisia. Siksi sen tulee olla helposti ymmärrettävä, mahdollisimman tiivis ja selkeäkielinen.

Tapaninen Ilpo
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Suorsa Auli
Pohjois-Pohjanmaan liitto